

Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi Türkçe Versiyonu Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Ümit Morsünbül¹

¹Yard. Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler
Anabilim Dalı, Aksaray - Türkiye

ÖZET

Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi Türkçe versiyonu geçerlilik ve güvenirlilik çalışması

Amaç: Kişilik, insan davranışlarını inceleyen alanlar içerisinde en fazla incelenen konulardan biridir. Kişiliği incelemek için çeşitli yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Ancak son yıllarda kişilik özelliklerinin beş faktör altında değerlendirilebileceğini ileri süren beş faktör kuramı ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu kişilik faktörleri dışadönüklük, uyumluluk, duygusal denge, sorumluluk ve deneyime açıklıktır. Bu çalışmanın amacı Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi'ni (HBBKT) Türkçe'ye uyarlamaktır.

Yöntem: Bu çalışmanın katılımcılarını yaşları 14-22 arasında olan (yaş ortalaması:17.76, SS=2.37) 793 (%63.9 kadın) kişi oluşturmaktadır. Katılımcılar iki yaş grubundan oluşmaktadır. Ergen grubu yaşları 14-17 arasında olan (yaş ortalaması:16.03, SS=0.85) 478 (%60.7 kadın) lise öğrencisinden oluşmaktadır. Beliren yetişkin grubu, yaşları 18-22 arasında olan (yaş ortalaması=20.39, SS=1.25) 315 (%68.9 kadın) üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Veri toplamak amacıyla Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi, Benlik Kavramı Belirginliği Ölçeği, Çocukların Depresyon Envanteri, Çocukluk Çağı Anksiyete Tarama Ölçeği ve son olarak da Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları HBBKT'nin mevcut faktör yapısının doğrulandığını göstermiştir. Ayrıca madde analizi sonuçları da testte yer alan maddelerin kişilik özelliklerini ölçmek için iyi çalıştığını göstermiştir. Bu çalışmada bulunan güvenirlilik katsayıları testin Türkçe versiyonunun güvenilir olduğunu göstermiştir.

Sonuç: Bu çalışmanın bulguları HBBKT'nin kişilik özelliklerini belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Geçerlilik, güvenirlilik, kişilik, kişilik özellikleri

ABSTRACT

The validity and reliability study of the Turkish version of Quick Big Five Personality Test

Objective: Personality is one of the most investigated topics in areas which examine human behaviors. Various approaches have been proposed to examine personality. But the Big-Five Personality Theory, which suggests personality traits can be assessed under the five-factor, has begun to come to the fore. These factors are extraversion, agreeableness, emotional stability, conscientiousness and openness to experience. The aim of this study is to adapt the Quick Big Five Personality Test (QBFP), which measures personality dimensions to Turkish.

Method: The participants of this study consisted of 793 (63.9% females) students and their age are between 14-22 (mean age=17.76, SD=2.37). The participants consisted of two age groups. Adolescent group study consisted of 478 (60.7% females) high school students and their age are between 14-17 (mean age=16.03, SD=0.85). Emerging adult group study consisted of 315 (68.9% females) university students and their age are between 18-22 (mean age=20.39, SD=1.25). The QBFP, the Self-Concept Clarity Scale, the Children's Depression Inventory, the Screen for Child Anxiety Disorders Scale and the Satisfaction with Life Scale were used to collect data.

Results: Confirmatory factor analysis showed factor structure of the QBFP was confirmed. Also, item analysis indicated items in the test works well to measure personality traits. The internal consistency and test-retest stability revealed Turkish version of the QBFP is reliable.

Conclusion: The results of this study showed The Quick Big Five Personality Test is reliable and valid measurement to determine personality traits.

Key words: Validity, reliability, personality, personality traits

Yazışma adresi / Address reprint requests to:
Yard. Doç. Dr. Ümit Morsünbül
Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimde Psikolojik
Hizmetler Anabilim Dalı, Aksaray - Türkiye

Telefon / Phone: +90-382-288-2241

Elektronik posta adresi / E-mail address:
morsunbulumit@gmail.com

Geliş tarihi / Date of receipt:
4 Aralık 2013 / December 4, 2013

Kabul tarihi / Date of acceptance:
16 Mart 2014 / March 16, 2014

GİRİŞ

Kişilik, insan davranışlarını inceleyen alanlar içerisinde en fazla incelenen konulardan biri olmuştur. Bunun temel nedeni kişiliğin kişilerarası ilişkilerin niteliğini, zorlu yaşam koşullarına karşı uyumu, mesleki başarıları, sosyal katılımı, mutluluğu ve sağlığı yordayan en önemli değişkenlerden biri olmasıdır (1).

Kişiliği incelemek için çeşitli yaklaşımlar (psikanalitik, davranışçı, özellik yaklaşımı gibi) ortaya konulmuştur. Ancak son yirmi yıldır kişilik özelliklerinin beş faktör altında değerlendirilebileceğini ileri süren Beş Faktör Kuramı (Big-Five Personality Theory) ön plana çıkmaya başlamıştır (1,2). Pek çok araştırmacı (3-8) kişiliğin odağının beş özellik altında toplanabileceği konusunda uzlaşmaktadır. Bunlar dışadönüklük (extraversion), uyumluluk (agreeableness), duygusal denge (emotional stability), sorumluluk (conscientiousness) ve deneyime açıklıktır (openness to experience). Dışadönüklük, sosyal beceri, girişimcilik ve konuşkanlık gibi özellikleri içermektedir. Dışadönüklük aktif, sempatik, etkileyici ve baskın bireylerdir. Uyumluluk; sempatiklik, saygınlık, samimiyet, anlayışlılık gibi özellikleri içermektedir. Uyumlu bireyler başkalarıyla olumlu ve karşılıklı ilişkileri sürdürme eğilimindedirler. Duygusal denge, eleştiriye açıklık, sakinlik, rahatlık gibi özellikleri göstermektedir. Bu özelliğin baskın olduğu bireyler olumsuz duygularla ve durumlarla etkin biçimde baş ederler. Sorumluluk, öz disiplin, düzen, başarıma gibi özellikleri içermektedir. Bu özelliğin baskın olduğu bireyler planlı, organize ve öz disiplinli olma eğilimindedir. Beş faktörden bir diğeri olan deneyime açıklık ise yaratıcılık, merak, yeni düşüncelere açıklık gibi özellikleri içerir. Bu bireylerin hayal gücü geniş, estetik duyarlılıkları yüksektir (1,2,8-10). Kişilik özellikleri ile depresyon, anksiyete, saldırganlık, yalnızlık, benlik saygısı arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar (1,11-13) beş kişilik faktörü ile psikolojik problemler arasında negatif, olumlu psikolojik özellikler ile de pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu göstermiştir.

Beş kişilik özelliğini ölçmek amacıyla farklı ölçme araçları geliştirilmiştir. Vermlust ve Gerris (14) beş kişilik özelliğinin belirlenmesi için kullanılan ölçme araçlarının çok maddeli olmasından ve çok zaman

almasından dolayı Goldberg'ın (9) ortaya koyduğu kişilik özellikleri ile ilgili 100 sıfattan 30'unu seçerek Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testini (HBBKT, Quick Big Five Personality Test) geliştirmişlerdir. Bu ölçme aracı kısa zamanda uygulanması ve güvenilir olması nedeniyle çalışmalarda (11-16) sıklıkla kullanılmaktadır.

Buraya kadar aktarılan bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı HBBKT'yi Türkçe'ye uyarlamaktır. Bu genel amaç doğrultusunda bu çalışmanın alt amaçları (a) HBBKT Türkçe versiyonunun faktör yapısını incelemek, (b) güvenilirlik analizlerini yapmak, (c) ölçüt geçerliliğini sınamaktır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Çalışmanın katılımcılarını Aksaray Üniversitesinde ve Aksaray ilinde bulunan çeşitli liselerde eğitim gören yaşları 14-22 arasında olan (yaş ortalaması=17.76, SS=2.37) 793 (%63.9 kadın) kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların Aksaray ilinden seçilmiş olması, katılımcılara ulaşmanın pratik nedenlerden dolayı daha kolay olmasından dolayıdır. Katılımcılar iki yaş grubundan oluşmaktadır. Ergen grubunu yaşları 14-17 arasında olan (yaş ortalaması=16.03, SS=0.85) 478 (%60.7 kadın) lise öğrencisi oluşturmaktadır. Beliren yetişkin grubunu yaşları 18-22 arasında olan (yaş ortalaması=20.39, SS=1.25) 315 (%68.9 kadın) üniversite öğrencisi oluşturmaktadır.

Ölçekler

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, cinsiyet ve eğitim durumları hakkında bilgi edinmek amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi (HBBKT): Kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla Vermlust ve Geris (14) tarafından Goldberg'ın (9) ortaya koyduğu kişilik özellikleri ile ilgili 100 sıfattan 30'u seçilerek geliştirilen HBBKT kullanılmıştır. Testte her bir kişilik özelliği 6 madde ile ölçülmektedir. Maddeler "tamamen doğru"dan (7 puan), "tamamen yanlış"a (1 puan) doğru

sıralanan 7 derecelmeli bir değerlendirme ölçeği üzerinde işaretlenmektedir. Testteki 12 madde ters kodlanmaktadır. Her bir alt ölçekten alınabilecek puanlar 6 ile 42 arasında değişmektedir. Test geliştirme çalışmasında testin faktör yapısını belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları 5 faktörlü yapının doğrulandığını göstermiştir (Yaklaşık Hataların Ortalama Karakökü -The Root Mean Square Error of Approximation- RMSEA=0.05, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi - Comparative Fit Index- CFI=0.96). Testin alt boyutları için Cronbach alfa değerleri dışadönüklük için 0.81, uyumluluk için 0.80, sorumluluk için 0.86, duygusal denge için 0.78 ve son olarak deneyime açıklık için 0.73 olarak bulunmuştur.

HBBKT'nin uyarılma çalışmalarına yazarla (Ad Vermults) bağlantı kurulup onayı alındıktan sonra başlanmıştır. Uyarılma çalışmasında ilk olarak çeviri işlemi yapılmıştır. Test, İngilizce'ye hakim olan sosyal bilim alanından 4 kişi tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve daha sonra da farklı 4 kişi tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Üzerinde görüş birliği olan maddeler alınmış, görüş birliğinin olmadığı durumlarda ise en az üç kişinin görüş birliği dikkate alınmıştır.

Testin ölçüt bağımlı geçerlilik çalışması için kişilik özelliklerinin, benlik kavramı belirginliği, depresyon, anksiyete ve yaşam doyumu ile olan ilişkilerine bakılmıştır. Ölçüt geçerliliği için bu değişkenlerin nedeni kullanılan değişkenlerin kişilik özellikleri ile ilişkili olması ve kişilik özellikleri ile ilgili çalışmalarda bu değişkenlerin sıklıkla kullanılmasıdır.

Benlik Kavramı Belirginliği Ölçeği (BKBÖ): Benlik kavramı belirginliğini ölçmek amacıyla, Campbell ve arkadaşları tarafından (17) geliştirilen ve Güngör (18) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Benlik Kavramı Belirginliği Ölçeği (BKBÖ) kullanılmıştır. BKBÖ 1-5 arası derecelendirilen Likert tipi bir ölçektir. Bu çalışma kapsamında yapılan analiz sonucunda Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.78 olarak bulunmuştur.

Çocukların Depresyon Envanteri (ÇDE): Depresyon belirtilerini belirlemek amacıyla Kovacs (19) tarafından geliştirilen ve Öy (20) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çocukların Depresyon Envanteri

(ÇDE) kullanılmıştır. ÇDE 0-2 arası derecelendirilen Likert tipi bir ölçektir. Bu çalışma kapsamında yapılan analiz sonucunda Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur.

Çocukluk Çağı Anksiyete Tarama Ölçeği (YDÖ): Anksiyete belirtilerini belirlemek amacıyla Birmaher ve arkadaşları (21) tarafından geliştirilen ve Çakmakçı (22) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çocukluk Çağı Anksiyete Tarama Ölçeği (ÇATÖ) kullanılmıştır. ÇATÖ 0-2 arası derecelendirilen Likert tipi bir ölçektir. Bu çalışma kapsamında yapılan analiz sonucunda Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.83 olarak bulunmuştur.

Hem depresyon hem de anksiyete ölçeği pek çok çalışmada (11,23) çocuklarda, gençlerde ve beliren yetişkinlerde güvenilir biçimde kullanılmıştır.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Yaşam doyumunu belirlemek amacıyla Diener ve arkadaşları (24) tarafından geliştirilen ve Köker (25) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) kullanılmıştır. YDÖ 1-7 arası derecelendirilen Likert tipi bir ölçektir. Bu çalışma kapsamında yapılan analiz sonucunda Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.84 olarak bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Çalışma öncesinde gerekli izinler ve onaylar alınmıştır. Çalışmada veriler grup uygulaması şeklinde toplanmıştır. Ölçme araçlarının uygulanmasından önce katılımcılara çalışma ve ölçme araçları ile ilgili kısa bilgiler aktarılmıştır. Katılımcıların çalışmaya katılımında gönüllülük esas alınarak bilgilendirilmiş onay formları alınmıştır. Ölçeklerin uygulanması 25-30 dakika arası sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizleri SPSS ve LISREL paket programları kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerinin analizinde frekans ve yüzde analizi kullanılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek için DFA uygulanmıştır. Ölçüt geçerliliğini belirlemek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Faktör Yapısının İncelenmesi

Testin faktör yapısını belirlemek amacıyla DFA kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, gözlenebilir faktörlerden oluşan (gizil değişkenler) faktöriyel bir modelin gerçek verilerle ne derece uyum gösterdiğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır (26,27). DFA uygulamasında 30 maddeden elde edilen korelasyon matrisi veri olarak kullanılmıştır. DFA ile hesaplanan χ^2/sd oranı 3.76'dır ve bu değer, önerilen faktör modelinin verilerle uyumlu olduğunu göstermektedir. İyilik Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI) değerinin 0.91, ve

Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI) değerinin 0.92, Standartlaştırılmış Uyum İndeksi (Normed Fit Index, NFI) değerinin 0.91, Standartlaştırılmamış Uyum İndeksi (Not-Normed Fit Index, NNFI) değerinin 0.91 ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (The Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) değerinin de 0.08 bulunmuş olması, DFA sonucunda ölçeğin beş faktörlü yapısının kabul edilebilir ve geçerli sonuçlar verdiğini göstermektedir. Bu bulgulara ek olarak, DFA ile hesaplanan madde-faktör ilişkilerine ait katsayılar Tablo 1'de gösterilmiştir. Tablo 1'de de görüldüğü gibi, gözlenen veri beş boyutlu modele iyi uyum göstermektedir ve path katsayıları ise 0.40 ile 0.90 arasında değişmektedir. Bu

Tablo 1: Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testini'nin doğrulayıcı faktör analizi

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
Uyumluluk					
Cana yakın	0.63	-	-	-	-
Yardımsaver	0.62	-	-	-	-
Nazik	0.58	-	-	-	-
Birlikte çalışmayı seven	0.45	-	-	-	-
Uyumlu	0.59	-	-	-	-
Anlayışlı	0.68	-	-	-	-
Dışadönüklük					
Mesafeli*	-	0.41	-	-	-
Sessiz*	-	0.68	-	-	-
İçe dönük*	-	0.73	-	-	-
Konuşkan	-	0.48	-	-	-
Utangaç*	-	0.79	-	-	-
Çekingen*	-	0.86	-	-	-
Sorumluluk					
Dağınık*	-	-	0.72	-	-
Dikkatli	-	-	0.41	-	-
Tertipli	-	-	0.84	-	-
Dakik	-	-	0.40	-	-
Düzenli	-	-	0.90	-	-
Sistemli	-	-	0.65	-	-
Duyusal Denge					
Hırçın*	-	-	-	0.42	-
Gergin*	-	-	-	0.50	-
Alıngan*	-	-	-	0.55	-
Kaygılı*	-	-	-	0.78	-
Ürkek*	-	-	-	0.51	-
Endişeli*	-	-	-	0.83	-
Deneyime Açıklık					
Hayal gücü geniş	-	-	-	-	0.47
Meraklı	-	-	-	-	0.44
Bilgili	-	-	-	-	0.52
Yenilikçi	-	-	-	-	0.70
Sanatçı ruhlu	-	-	-	-	0.51
Yaratıcı	-	-	-	-	0.73

*Ters kodlanan maddeler

Tablo 2: Kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler

	Ortalama	SS	2	3	4	5
1. Dışadönüklük	4.11	1.33	0.15**	-0.07*	0.42**	0.27**
2. Uyumluluk	5.53	0.89	-	0.31**	0.06	0.50**
3. Sorumluluk	4.49	1.29	-	-	0.00	0.19**
4. Duygusal denge	4.05	1.13	-	-	-	0.01
5. Deneyime açıklık	5.00	0.98	-	-	-	-

*p<0.05, **p<0.01

Tablo 3: Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi madde analizi ve güvenilirlik analizi sonuçları

	Maddeler	Madde atıldığında Cronbach Alfa	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Cronbach Alfa	Test-Tekrar Test
Uyumluluk	Cana yakın	0.67	0.54	0.73	0.82
	Yardımsaver	0.68	0.51		
	Nazik	0.70	0.44		
	Birlikte çalışmayı seven	0.71	0.43		
	Uyumlu	0.68	0.51		
Dışadönüklük	Anlayışlı	0.67	0.55	0.81	0.87
	Mesafeli*	0.79	0.31		
	Sessiz*	0.76	0.67		
	İçe dönük*	0.76	0.67		
	Konuşkan	0.80	0.46		
Sorumluluk	Utangaç*	0.77	0.64	0.81	0.86
	Çekingen*	0.75	0.71		
	Dağınık*	0.78	0.60		
	Dikkatli	0.80	0.37		
	Tertipli	0.75	0.72		
Duygusal denge	Dakik	0.78	0.41	0.72	0.80
	Düzenli	0.77	0.74		
	Sistemli	0.78	0.61		
	Hırçın*	0.71	0.31		
	Gergin*	0.66	0.53		
Deneyime açıklık	Alıngan*	0.69	0.45	0.71	0.81
	Kaygılı*	0.64	0.60		
	Ürkek*	0.71	0.34		
	Endişeli*	0.63	0.52		
	Hayal gücü geniş	0.68	0.42		
	Meraklı	0.71	0.31	0.71	0.81
	Bilgili	0.69	0.40		
	Yenilikçi	0.64	0.54		
	Sanatçı ruhlu	0.69	0.42		
	Yaratıcı	0.62	0.53		

*=Ters kodlanan maddeler

değerlerin tamamı 0.30'un üstündedir ve 0.30 ve üstü değerler kabul edilebilir değerlerdir (27).

Testteki boyutların birbirleriyle olan ilişkilerini gösteren korelasyon katsayıları Tablo 2'de gösterilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde dışadönüklük ile sorumluluk arasında negatif ilişki, diğer boyutlar ile de pozitif ilişki olduğu görülmektedir. Uyumluluk boyutunun duygusal denge dışında diğer boyutlarla pozitif ve anlamlı olarak ilişkili olduğu saptanmıştır. Sorumluluk boyutu ile uyumluluk ve deneyime açıklık arasında anlamlı pozitif ilişkinin olduğu ancak dışadönüklük ile negatif ilişkinin

olduğu saptanmıştır. Duygusal denge boyutunun sadece dışadönüklük boyutu ile anlamlı ilişkide olduğu görülmüştür. Son olarak deneyime açıklık boyutunun duygusal denge dışında diğer boyutlarla anlamlı pozitif ilişkide olduğu saptanmıştır.

Madde Analizi

Madde ayırt edicilikleri için madde toplam puan korelasyonları değerleri incelenmiştir. Madde analizi sonuçları Tablo 3'te aktarılmıştır. Madde analizi

Table 4: Kişilik özellikleri ile ilişkili değişkenler arasındaki korelasyonlar

	Benlik Kavramı Belirginliği	Depresyon	Anksiyete	Yaşam Doyumu
Dışadönüklük	0.22	-0.26	-0.31	0.12
Uyumluluk	0.22	-0.32	-0.15	0.24
Sorumluluk	0.28	-0.27	-0.15	0.20
Duygusal denge	0.35	-0.41	-0.56	0.16
Deneyime açıklık	0.13	-0.12*	-0.16	0.19

*p<0.01, tüm diğer değerler için p<0.001

sonuçlarına göre, düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonu 0.31 ile 0.74 arasında değişmektedir. Madde atıldığında alfa değerleri incelendiğinde bu değerlerin 0.62 ile 0.80 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Ölçüt Geçerliliği

Ölçeğin ölçüt geçerliliğini incelemek amacıyla korelasyon analizi uygulanmıştır. Tablo 4'teki sonuçlara bakıldığında kişilik özelliklerinin benlik kavramı belirginliği ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu, depresyon ve anksiyete ile de negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik için iç tutarlılık ve test tekrar test puanlarına bakılmıştır. Tablo 3'te aktarılan Cronbach alfa güvenirlilik katsayıları iç tutarlılık puanlarının kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermiştir.

Test-tekrar test güvenirliliğini belirlemek amacıyla toplam 80 katılımcıya iki hafta ara ile ölçme aracı uygulanmıştır. Katılımcıların 40'ı lise öğrencisi (%60 kadın) ve 40'ı da üniversite öğrencisidir (%55 kadın). Tablo 3'te aktarılan test-tekrar test değerleri HBBKT'nin tutarlı ölçüm yapabilen bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada Verlmuts ve Geris (14) tarafından geliştirilen HBBKT geçerlilik ve güvenirlilik analizleri

yapılarak Türkçe'ye uyarlanmıştır. HBBKT'nin faktör yapısı DFA ile incelenmiştir. DFA sonuçları, HBBKT'nin mevcut faktör yapısının doğrulandığını göstermiştir. Bulgular orijinal testteki (14) faktör yapısının bu çalışmada da elde edildiğini ortaya koymuştur. Orijinal testte her faktör altında yer alan maddeler Türkçe versiyonunda da aynı faktörler altında yer almıştır. Ayrıca madde analizi sonuçları da testte yer alan maddelerin kişilik özelliklerini ölçmek için iyi çalıştığını göstermiştir.

Güvenirlilik için iç tutarlılık ve test tekrar test puanları incelenmiştir. Güvenirlikle ilgili değerlerin orijinal testteki (14) ve yapılan diğer çalışmalarda (11,15,16) elde edilen değerlerle benzer olduğu görülmüştür. Bu çalışmada bulunan güvenirlilik katsayıları testin Türkçe versiyonunun güvenilir olduğunu göstermiştir.

Testin ölçüt geçerliliği sonuçları, kişilik özelliklerinin anksiyete ve depresyon ile negatif yönde, benlik kavramı belirginliği ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir.

Bu çalışma bazı sınırlılıklar göstermektedir. İlk sınırlılık, katılımcıların sadece öğrenci grubundan oluşmasıdır. Bundan sonraki çalışmalarda öğrenci olmayan gruplarla da çalışılması daha yararlı olabilir. Bir diğer sınırlılık ise bu çalışmanın kesitsel bir çalışma olmasıdır. Gelecek çalışmalarda boylamsal desenin kullanılması gelişimsel açıdan daha geçerli sonuçlar ortaya koyabilir. Kısıtlılıklara rağmen, bu çalışmanın bulguları HBBKT'nin ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlar tarafından kişilik özelliklerini belirleyebilmeleri için hem ergenlere hem de genç erişkinlere kısa sürede ve güvenilir biçimde uygulanabilen bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

KAYNAKLAR

1. McAdams DP, Olson BD. Personality development: continuity and change over the life course. *Annu Rev Psycho* 2010; 61:517-542.
2. Klimstra TA. The dynamics of personality and identity in adolescence. *Euro J Dev Psycho* 2012; 9:472-484.
3. Goldberg RL. An alternative "description of personality": the-big five factor structure. *J Pers Soc Psycho* 1990; 59:1216-1229.
4. Hogan R, Hogan J, Roberts BW. Personality measurement and employment decisions: questions and answers. *American Psycho* 1996; 51:469-477.
5. Caspi A, Roberts BW, Shiner R. Personality development. *Annu Rev Psychol* 2005; 56:453-484.
6. McCrae RR., Costa PT Jr. Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *J Pers Soc Psychol* 1987; 52:81-90.
7. McCrae RR. A note on some measures of profile agreement. *J Pers Assess* 2008; 90:105-109.
8. McCrae RR, Costa PT. *Personality in Adulthood*. New York: The Guilford Press, 2003.
9. Goldberg LR. The development of markers for the big-five factor structure. *Psychol Assess* 1992; 4:26-42.
10. Rothmann S, Coetzer EP. The big five personality dimensions and job performance. *J Ind Psychol* 2003; 29:68-74.
11. Klimstra TA, Crocetti E, Hale WW, Fermani A, Meeus W. Big five personality dimensions in Italian and Dutch adolescents: a cross-cultural comparison of mean levels, sex differences, and associations with internalizing symptoms. *J Res Pers* 2011; 45:285-296.
12. Tackett JL. Evaluating models of the personality-psychopathology relationship in children and adolescents. *Clin Psychol Rev* 2006; 26:584-599.
13. Nye CD, Roberts BW, Saucier G, Zhou X. Testing the measurement equivalence of personality adjective items across cultures. *J Res Pers* 2008; 42:1524-1536.
14. Vermulst AA, Gerris JRM. *QBF: Quick Big Five Personality Test Manual*. Leeuwarden, The Netherlands: LDC Publications, 2005.
15. Linden DVD, Scholte RH, Cillessen AH, Nijenhuis JT, Segers E. Classroom ratings of likeability and popularity are related to the big five and the general factor of personality. *J Res Pers* 2010; 44:669-672.
16. van Der Aa N, Overbeek G, Engels RC, Scholte RH, Meerkerk GJ, Van Den Eijnden RJ. Daily and compulsive internet use and well-being in adolescence: a diathesis-stress model based on big five personality traits. *J Youth Adolesc* 2009; 38:765-776.
17. Campbell JD, Trapnell PD, Heine SJ, Katz IM, Lavalley LF, Lehman DR. Self-concept clarity-measurement, personality-correlates, and cultural boundaries. *J Pers Soc Psychol* 1996; 70:1114-1114.
18. Güngör D. Bağlanma stillerinin ve zihinsel modellerin kuşaklararası aktarımında anababalık stillerinin önemi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
19. Kovacs M. *The Children's Depression Inventory (CDI)*. *Psychopharmacol Bull* 1985; 21:995-998.
20. Öy B. Evaluation of school and street-seller children by Childhood Depression Inventory. *Turk Psikiyatri Derg* 1991; 2:132-136.
21. Birmaher B, Khetarpal S, Brent D, Cully M, Balach L, Kaufman J, Neer SM. The Screen for Child Anxiety Related Emotional Disorders (SCARED): scale construction and psychometric characteristics. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 1997; 36:545-553.
22. Çakmakçı F. Çocuklarda anksiyete bozukluklarını tarama ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi*. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü, Kocaeli, 2004.
23. Crocetti E, Schwartz S, Fermani A, Meeus W. The Utrecht Management of Identity Commitment Scale (U-MICS): Italian validation and cross national comparisons. *Eur J Psychol Assess* 2010; 26:169-183.
24. Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. The satisfaction with life scale. *J Pers Assess* 1985; 49:71-75.
25. Köker S. Normal ve sorunlu ergenlerde yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1991.
26. Şimşek F. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş-Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks, 2007.
27. Kline RB. *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press, 2005.